

Kyrkokör Journalen

Maj 2021 • nr 3

Tre sjungande syskon

Sid 4

Trosbekännelse läsarnas favorit

Sid 8

Psalmmaraton på flera sätt

Sid 10–15

Inga-Lills text söker melodi

Sid 17

Felicia Glimmergård

Styrelseledamot i Sveriges kyrkosångsförbund och kyrkomusikerstuderande

Hur man sjunger en psalm korrekt och andra trivialiteter

Jag vågar påstå att vi alla någon gång har sjungit en psalm på fel sätt. Kanske har du klämt i för kung och fosterland på fel notrad, inte hittat rätt ton eller varit bombsäker på att du kan texten utantill när resten av församlingen plötsligt verkar sjunga en vers ur en helt annan psalm. Lägg till den vida genrebredd våra psalmböcker bär på och risken att sjunga fel visar sig vara ganska överhängande.

Själv kan jag utan tvekan sälla mig till skaran som någon gång har sjungit fel under mina år som kyrkbesökare och körsångare. Som nyinskolat barnkörsbarn minns jag hur fasansfullt det var att utmärka sig genom att sjunga fel och den trygga bubblan av att vara en i mängden plötsligt sprack. Inte blev det bättre av att hela familjen klämde i från tårna vid varje gudstjänst – det gick inte att gömma sig från andra nyfikna blickar i kyrkbänkarna som felsökte.

Men är det verkligen hela världen att göra musikaliska klavertramp innanför kyrkans väggar? Inte när det kommer till psalmsången. Möjligheten att få göra fel, utvecklas och hitta min röst som tillber och prisar Fader, Son och Ande bland

psalmernas ovärderliga sångskatter är viktig att ta vara på och något jag är tacksam över idag.

De första insatserna jag gjorde vid orgelpallen som sjuttonåring var inte högkvalitativa – under en musikgudstjänst var det stundtals omöjligt att höra vilken psalm som spelades. Men, församlingen slutade aldrig sjunga och den bärande sången symboliserar hur musiken fortsätter att ljuda trots att utförandet inte alltid blir hundraprocentigt. I tider av inspelade och livesända gudstjänster är det nyttigt att ha i åtanke varför vi sjunger psalmer – det är ett sätt att visa oss mänskliga och spegla vår tro snarare än att sträva efter perfektion.

Går det att sjunga en psalm korrekt? Om det tvistar de lärde. Självklart finns det tolkningar och varianter att föredra i olika sammanhang och olika musikepoker att ta hänsyn till.

Bland mina kurskamrater finns många åsikter och diskussionerna går varma om kvällarna på internatet. Och trots att våra uppfattningar om psalmers utförande inte alltid går hand i hand sitter jag oftast i stormens öga och njuter av meningsskil-

”Möjligheten att få göra fel är viktig att ta vara på och något jag är tacksam över idag.”

aktigheterna. Detta är vad som behövs för en levande församling och en psalmsång som inte försvinner – engagerade människor som brinner för att andra ska få sjunga till Gud. Sättet vi tar oss an detta kommer i våra yrkesliv att variera stort, men vi kommer alltid att enas i psalmsångens mäktiga gemenskap.

EN PSALM JAG VILL LYFTA FRAM

244 Säll är den som sina händer

**Text: Gustaf Ållon 1694,
bearb J.A. Hellström 1979**

**Musik: svensk 1697, ur Harald
Vallerius koralbok från 1697**

”En psalm jag fann av en slump för några år sedan som ger mig kraft genom sin text och sin vackra, sköna melodi.”

Kyrkokör Journalen

Nr 3 • 2021 • Årg 32

Tidning om Svenska kyrkans körliv.
Utges av Sveriges Kyrkosångs-
förbund, SKSf.

Ansvarig utgivare Peter Lundborg

Redaktör: Marita Sköldberg
Citronvägen 69, 741 31 Knivsta,
Tel 070-21 22 166
kj@sjungikyrkan.nu

Prenumerationer:

Förbundskamrer
Sofia Lindström
Gryningsvägen 63
743 32 Storröta
072-727 12 12
ekonomi@sjungikyrkan.nu

Prenumerationspris:
190 kr/år (sex nummer). Rabatterat
pris vid fler än 5 prenumerationer.

Annonsbokning:
Display i Umeå AB
Ola Tallbom, 090-711 512
ola.tallbom@display-umea.se

**För information om annonser
och prenumerationspriser**
www.sjungikyrkan.nu

Design och produktion:
www.mwgrafiskform.se

Tryckeri: Trydells
www.trydells.se

Foto omslag:
Marita Sköldberg

Nästa nummer av Kyrkokörjournalen
kommer den 31 augusti.
ISSN 1101-9670

Här gäller det att utifrån bilderna komma på vilken psalm som Kyrkokörjournalens redaktör tänker på. Psalmerna finns med i *Den svenska psalmboken med tillägg*. Skriv det psalmnummer du gissar på tillsammans med din adress och skicka den till Kyrkjournalen, Citronvägen 69, 741 31 Knivsta eller till kj@sjungikyrkan.nu senast den 5 augusti.

En vinnare får boken *Vi älskar att sjunga! En inventering av Svenska kyrkans körliv*.

Den psalm som redaktören tänkte på i förra numret var nummer 154 Dina händer är fulla av blommor av Marcello Giombini (som även skrev musik till flera spagettivästern-filmer) med översättning av Lars Åke Lundberg. Det trodde bland andra Anita Roslund i Stora Skedvi som får sin vinst på posten. Grattis!

Söndags Skola

Vilken psalm?

Foto rödhaken: Christer Thyr

Redaktörens rader

Oj så många intryck och upplevelser jag fått när jag har jobbat med den här tidningen!

Christer Thyrs rödhake här ovanför blev en lite oväntad glädjekick på sluttampen. Innan dess hade jag bland mycket annat en väldigt rolig eftermiddag i Uppsala med syskonen Lembke von Scheele – och deras mamma, som visade

”Snälla SVT, om/när det blir en ny psalmbok, gör som norska NRK, direktsänd ett psalmmaraton!”

sig vara från mina hemtrakter.

Det kändes fint att ringa Christina Lövestam och Jan Mattsson och berätta att deras 40 år gamla psalm fortfarande är så betydelsefull för människor att den blivit framröstad till läsarnas favoritpsalm.

Jag blev djupt imponerad av alla som jobbar med psalmmaraton, alltså att sjunga hela psalmboken från pärm till pärm. Många timmar har jag ägnat åt norsk sakte-tv. Snälla SVT, strunta i begreppet slow-tv och använd sakte-tv om det ska slå! Det är så mycket mer tilltalande. Och snälla SVT, om/när det blir en ny psalmbok, gör som norska NRK, direktsänd ett psalmmaraton!

En hel del intressanta lässtunder har det också blivit, till exempel om det förunderliga psalmpupproret i Holland på 1700-talet, när psalmsång blev en verklig krutdurk.

I Inga-Lill Sjönnébys sällskap tillbringade jag en synnerligen trevlig förmiddag i vackra, om än regniga, Husby-Rekarne. Hon är en av alla psalmskrivande människor som har gått Anders Frostenson-stiftelsens psalmskola. Och kanske är det, trots allt jag hittills nämnt, artikeln om psalmskolan som fastnat allra djupast hos mig. För jag får ju själv sådan lust att gå den! Det verkar så roligt och lärorikt och alla jag pratar med som gått den är lyriska – och det börjar bli åtskilliga vid det här laget.

Men, det är inte alldeles enkelt att komma in, bara ungefär en tredjedel av dem som söker gör det. Och så är det ju den lilla haken att man måste skriva psalmer också. Det har jag aldrig gjort. Tre stycken ska skickas in tillsammans med ansökan. Än så länge har jag ingen aning om ifall denna längtan innehåller en faktisk kallelse – men jag tror att jag ska försöka ta reda på det.

Marita Sköldberg, redaktör

Syskonen John, Kerstin och Axel

Sjunger alla i kör hos Sankt Per

Musik är en stor del av syskonen Lembke von Scheeles liv. Körsång, orgel, piano, trumpet och elgitarr utövar de på hemmaplan i Uppsala. Men någon familjeensemble har de inte, mer än på jularna i Småland.

Den sitter inte helt än, men det är ingen tvekan om att det är psalm 418, Alla källor springer fram i glädje, som John Lembke von Scheele spelar på den vackra orgeln. Jag har smugit in i S:t Pers kyrka i Uppsala mitt under hans orgellektion.

I en blå kyrkbänk sitter Axel, Johns bror. Han hade orgellektion just före brodern och fick i uppgift att skriva om texten i Höstvisa till en vårvisa. Snart ansluter lillasyster Kerstin som – än så länge? – inte tar orgellektioner.

– Jag vet inte om jag vill, säger hon trots uppmuntran från Axel om att hon ju både gillar och är bra på att spela på elorgeln därhemma.

Men Kerstin tycker bäst om piano.

– Jag vill bli en känd pianist ... eller konstnär.

Bröderna spelar också fler instrument. Axel har inte bestämt än om han ska satsa på att bli trumpetare eller arkeolog.

– Men jag kan tänka mig att sommarjobba som organist, säger han.

John, som förutom orgel också spelar elgitarr, tvekar om polis eller musikproducent. Han håller just nu på att skriva en låt tillsammans med en kompis.

Längtar efter sången

Alla tre syskonen sjunger i kör i S:t Pers kyrka, under ledning av Linnéa Sjöberg, som också är Johns och Axels orgellärare. Körerna har, när vi träffas just efter påsk, haft uppehåll sedan jul, med bara några få träffar på Zoom.

– Det var tillsammans med tre andra körer. Vi sjöng mest och första gången hade vi något pyssel också, berättar Axel.

Vad längtar ni mest efter när kören börjar igen?

– Att sjunga, kommer svaret i kör.

Och vad sjunger ni för något?

– Mest Jesus- och Gud-sånger, säger Kerstin.

– Och om grönsaker, cowboys och åsnor, fortsätter Axel.

– Fast det är mest som uppvärmning,

John, Kerstin och Axel i S:t Pers kyrka i Uppsala.

för att det är kul, menar John.

När vi just ska avsluta intervjun i församlingssalen i alltiets-kyrkan från 1980-talet kommer körledare Linnéa med det glada beskedet att veckan därpå drar körerna igång, utomhus.

Julbön i Bodafors

Hemma hos familjen Lembke von Scheele blir det inte så mycket gemensamt musicerande, trots att alla fem familjemedlemmar sjunger i kör och alla spelar olika instrument.

– Jag och pappa spelar ibland ihop på gitarr, säger John.

– Ibland sjunger jag och mamma spelar piano, tillägger Kerstin.

Och om jularna är det traditionsenlig julbön med familjen von Scheele i småländska Bodafors kyrka, i mamma Ingrid's hemtrakter. Både mormor, mostrar och kusiner är med, på sång och diverse instrument.

I S:t Pers kyrka i Uppsala kan John vara med i Rätta takter ett år till, sedan finns det ingen kör som passar.

– Men jag har musik varje dag i skolan, så jag fortsätter ju sjunga där i alla fall.

Det är inte bara musik som gäller för syskonen. För Axel och John kommer musiken visserligen först, men de går på orientering också, och Kerstin håller på med gymnastik.

– Jag gillar gymnastik allra mest, säger

Sjunger i: Rätta takter (John och Axel) och Nya toner (Kerstin) i S:t Pers kyrka i Uppsala

Körsångare sedan: John 2014, Axel 2016 och Kerstin 2019

Bor: Näs Focksta utanför Uppsala

Gör: John och Axel går i klass 6 respektive 4 i Uppsala musikklasser och Kerstin går i klass 1 på Eriksskolan i Luthagen

Familj: Mamma Ingrid och pappa Martin som båda sjunger i kör i Uppsala domkyrka

Favoritkörsånger:

John: Electricity av Elton John från musikalen Billie Elliot

Kerstin: Ananas Jazz av Gullan och Dan Bornemark

Axel: Satellit av Ted och Kenneth Gärdestad

hon och illustrerar med att ställa sig i brygga.

Men kören tycker hon också mycket om. Hon har visserligen inte sjungit i någon annan än, men hon är säker på att hon är med i den bästa.

– Alltså, Linnéa är den bästa körledaren, och det här är den finaste kyrkan.

Intervjun avslutas som den började, med musik. Kerstin sjunger hela härliga Ananas Jazz, hennes favoritkörsång, och Axel stämmer in. Den är en av hans favoriter också.

Och då går det bara inte att vara annat än glad:

”Ananas Jazz, med grädde och glass...”.

Text och foto: Marita Sköldberg

CORONA-SKÄRMEN

– en praktisk virusbarriär i kontakten mellan människor

Corona-skärmen är fristående, transparent sköld som kan justeras till höjd och vinkel för att skapa en virus-barriär mellan människor. Den lätta konstruktionen gör den enkel att använda.

Sparta System AB

Det finns mer på vår hemsida
www.spartasystem.se

DIN NOTHANDEL!

WESSMANS MUSIKFÖRLAG

www.wessmans.com order@wessmans.com Telefon 0498-22 61 32

VÄRFÖR INTE TILLBRINGA
NÅGRA FINA DAGAR I SKÖNA
ROSLAGEN?

• Njut av lugn och ro,
vacker natur och fina
strövmråden i skog
och mark.

• Bra och trevligt
boende med möjlighet
till helpension eller
självhushåll.

För bokning ring 0176-910 55

VARMT VÄLKOMNA TILL BJÖRKÖGÅRDEN

www.bjorkogarden.se • info@bjorkogarden.se • kgh.nu

Vi har 40 olika musikaler!

Vi har också * Barnböcker * Bibelböcker
* Spel och pussel * Instrumentalmusik

Lagerrensning

Noter 5 kr CD 10 kr

www.tomsing.se

0582-157 57

info@tomsing.se

Bra
180:-
PRIS

Bra
95:-
PRIS

Guds lösningar på livets problem

Du kämpar på, men det blir ingen framgång. Ett steg framåt - du andas ut - och så blir det två bakåt igen. Med "Guds lösningar på livets problem" har författarna, som har mångårig erfarenhet i själavård, gett oss en värdefull, läsvänlig och praktisk resurs för att lära oss att ta itu med livets problem på Guds sätt - ett sätt som ingjuter hopp och ger lösningar som håller!

400 sidor, 180:-

Varför tror inte all på Darwin?

Denna bok presenterar fakta och förhållanden som sällan får chansen att komma till tals i massmedia. Medvetet eller omedvetet talas det inget om de svagheter och brister som visat sig finnas i teorin om en evolution.

Är evolutionsteorin verkligen bevisad utom all rimlig tvivel? Boken har 192 sidor, illustrerad i färg.

Tfn: 0506-14313 | info@timoteus-forlag.se | www.timoteus-forlag.se | Endast 29:- frakt

 TIMOTEUS
FÖRLAG

...om Bibeln

Krisen tilltar för SKsf

Den halva rikskollekten som på Jungfru Marie bebådelsedag tillföll Sveriges Kyrkosångsförbund (SKsf) ser enligt prognosen ut att inbringa ungefär hälften så mycket som förra året och en fjärdedel jämfört med det senaste "normalåret" 2019. Ytterligare omkring 400 000 mindre i kassan innebär att den ekonomiska krisen för förbundet tilltar.

I slutet av april hade Sveriges Kyrkosångsförbunds arbetsutskott ett möte med bland andra Svenska kyrkans generalsekreterare kring förbundets verksamhet och framtid. SKsf hoppas att Svenska kyrkan ska bidra med såväl kortsiktigt krisstöd som ett kontinuerligt anslag för att minska förbundets sårbarhet i framtiden.

Manifestera körsång

Sveriges Körförbund har utlyst lördagen den 4 september till Körsångens Dag. Under dagen planeras bland annat för ett livestreamat körmaraton i Stockholm och Göteborg, där körer i Sveriges Körförbunds regioner Öst och Väst inbjuds att medverka. Maratonet startar i Stockholm och sedan tar Göteborg över, det blir utomhus på båda orterna.

Körer över hela landet uppmuntras också att göra flashmobs och sjunga på gator och torg denna dag. I Facebookgruppen Körsångens Dag kan körer ladda upp klipp från sina aktiviteter.

Sveriges Körförbund har också startat ett samarbete med Hjärnfonden kring forskning om sång och hälsa, och under dagen kommer en insamling till detta arbete att göras.

Orgelsatsning ska vända trenden

Svenska kyrkan bedömer att det behöver rekryteras 700 nya kyrkomusiker fram till 2030. För att öka intresset för yrket lanserar kyrkan en nationell aktionsplan, Organister i framkant, som drivs i samarbete med Göteborgs internationella orgelakademi.

Planen ska pågå i tio år och fokusera på orgeln som instrument. De mål som har formulerats handlar om att erbjuda orgelupplevelser och -undervisning för barn.

En annan stor arbetsuppgift för kyrkomusiker är att leda körer. Denna nämns dock inte i aktionsplanen, åtminstone inte inledningsvis.

Kraftsamling om barns sång

Runt om i det svenska samhället har engagemanget kring sjungande barn tagit fart efter ett upprop från Kungliga Musikaliska Akademien för ett par år sedan. För Sveriges Kyrkosångsförbunds del handlar det om att påverka inom Svenska kyrkan.

Vad kan vi som kyrka göra för att barnen inte ska tystna? Det är en central fråga för

den arbetsgrupp inom Sveriges Kyrkosångsförbund och Sensus studieförbund som sedan i höstas arbetar särskilt med att främja barns sång. Gruppen vill vara både en påverkande och samlande kraft.

– Det handlar bland annat om barns sångteknik, statusen för barnkörledare, rekrytering och om barnkören i gudstjänsten – för vems skull finns barnkören där?

Det säger Amanda Carlshamre, som är

Rikstäckande rörelse

Forskning och erfarenhetsutbyte är viktiga delar i den landsomfattande rörelsen Sjungande barn, som startats på initiativ av Kungliga Musikaliska Akademien (KMA). "Alla barn ska få tillgång till sin röst, med musiken som livslång resurs för hälsa och självförtroende" är devisen.

En del i rörelsen är det nyss inledda femåriga forskningsprojektet "Sånghälsa i skolan – en samhällelig angelägenhet". I projektet som finansieras av Stiftelsen Marcus och Amalia Wallenbergs minnesfond kommer slumpvis utvalda lärare från

likvärdiga skolor att utbildas i sångundervisning och forskargruppen kommer därefter att följa barnens utveckling av sociala, språkliga och kognitiva förmågor.

En annan del är att alla enskilda personer, grupper och organisationer som arbetar med barns sång välkomnas att bidra med sina erfarenheter. På Sjungande barns egen hemsida finns bland annat en resursbank med idéer och goda exempel.

Ett antal stipendier kommer också att delas ut till personer som arbetar med barns sång.

Barnkörfest i Åmål 2019.

ledamot i Sveriges Kyrkosångsförbunds styrelse och med i arbetsgruppen.

Digitalt personalrum

Barnkörledarna är centrala i sammanhanget och därför har gruppen bjudit in till flera digitala samtal som främst riktar sig till barnkörledare. Under en dryg timme hinns det med både ett inspirerande inspel från någon som arbetar med barns

Amanda Carlshamre.

sång och samtal i mindre grupper. Samlingarna kallas för digitalt personalrum, och det är precis vad de är.

– Det är ett enkelt och prestigelöst koncept: ”Har du möjlighet kan du ta med din kaffekopp och prata med oss”, säger Amanda Carlshamre.

Under de första två träffarna i mars och april deltog ett 40-tal personer. Den tredje träffen äger rum 25 maj. Då kommer Åsa Nyström, biskop i Luleå stift och förbundsordförande i Sveriges Kyrkosångsförbund, att medverka som inspiratör. Ett antal träffar är också inplanerade för hösten.

– Vi har jättemånga idéer om vad vi kan prata om. Efter första träffen var det många som tackade, det verkar vara ett format som passar. Musikerna är en grupp

som sällan blir tillfrågade, jag tror att det finns mycket kraft att hämta där, menar Amanda Carlshamre.

Argument för barnkör

Andra saker som arbetsgruppen arbetar med är en kurs för ideella inom barnkörverksamheten, ett material för familjekörer och en argumentationsguide. Guiden ska inom kort kunna hämtas från Sveriges Kyrkosångsförbunds hemsida. Den innehåller argument för barnkörens existens och behov av resurser, både konkreta tips och en djupare grund för hur barnkören är en del av kyrkans uppdrag.

– En del musiker är ensamma och slåss för sin sak. Få utanför musikerkåren förstår hur mycket tid det tar att leda barnkör.

Att arbetet med att främja barns sång behövs är Amanda Carlshamre övertygad om.

– Vi pekar på statistiken i boken *Vi älskar att sjunga*, det är egentligen hemsk läsning när det kommer till utvecklingen av antalet barn- och ungdomskörsångare. Om vi fortsätter på den linjen i kombination med att man inte sjunger i skolan, ja då växer det här till en kulturarvsfråga.

Text och foto: Marita Sköldberg

Kommande samtalsträffar om sjungande barn

25 maj med biskop Åsa Nyström
I höst: 16 sep, 21 okt och 18 nov
Alltid kl 10 via Zoom
Anmäl via [sjungikyrkan.nu](https://www.sjungikyrkan.nu)

Specialerbjudande

Teckna en årsprenumeration på Kyrkokörjournalen så får hela kören nästa nummer alldeles gratis!
(max 25 personer)

Skicka din beställning med adresslista senast 17 augusti till bestallning@sjungikyrkan.nu. En årsprenumeration kostar 190 kr. Erbjudandet gäller endast nya prenumeranter.

Missa inte årets psalmtema!

Vill du ha hela serien kan du köpa nummer 1–3 för bara 5 kr styck plus porto!

Illustration: Charlotta Folkelind

Trosbekännelse läsarnas favorit

”Texten är fantastisk och berör. Gud kommer närmre och blir som en sann vän som älskar en ovillkorligt och som känner hela en själv.”

Ur de röstades motiveringar om Trosbekännelse

Tonsättaren Jan Mattsson och textförfattaren Christina Lövestam.

Nummer 766, Trosbekännelse, har utsetts till ”läsarnas favoritpsalm”. Det är en psalm som betytt mycket även för textförfattaren Christina Lövestam och tonsättaren Jan Mattsson.

– Vad jätteroligt! Jag blir väldigt glad över att ha kunnat formulera något som uppenbart betytt något i människors liv, säger Christina Lövestam, som skrev texten till Trosbekännelse. Under årens lopp har hon fått mycket respons på den, och får det fortfarande. Men hon skrev den helt för sin egen skull, som ung präst 1980.

– Jag sökte orden för min tro. De stämmer fortfarande väl överens med mig. Det var den första text jag skrev som blev sjungen.

Hon lade sin trosbekännelse i en låda. Men en kompis, som också var präst, fick nys om den och lånade den till en predikan. Han fick frågor om det gick att få en kopia på den. Då vågade Christina också använda den i en predikan. Texten spreds så att den ett par år senare, genom en sommarpräst, hamnade på pastor Jan Mattssons skrivbord i Mönsterås.

– Jag läste den och blev nästan svimfärdig och jag tänkte att den här måste sjungas, berättar han.

Tonsatte för konfirmanderna

När Jan inte hittade någon som kunde skriva en melodi till den gjorde han det själv. Det var en av hans första tonsättningar, och han skrev den till sina konfir-

mander. Sen flyttade han till Stockholm och sökte 1984 in till Betelseminariets musiklinje.

– Jag sjöng den som inträdesprov, till gitarr. En lärare ville ha den och sjöng den på en turné och då tyckte folk att den var fantastisk. Och jag blev plötsligt tonsättare, säger han och skrattar.

Först då tog han kontakt med Christina Lövestam, som på den tiden också bodde i Stockholm. Han begav sig till Studentkyrkan – Christina var då studentpräst – och spelade och sjöng psalmen för henne.

Skrev många sånger ihop

När både Christina och Jan senare flyttat till Göteborg kom de att samarbeta mycket under några år, vilket resulterade i två nothäften. Förutom Trosbekännelse finns ytterligare en psalm från dessa häften med i psalmtillägget: nr 763 Du vänder ditt ansikte till mig.

Numera är både Christina och Jan pensionärer, men mycket aktiva. Christina bland annat i AF-stiftelsens psalmskola (läs mer på sid 18–19) och Jan som musikpedagog i såväl Lövgårdets Missionskyrka som i Svenska kyrkan i Bergsjön. Och avgörande för det hela var Trosbekännelse.

– Jag kan inte beskriva hur mycket Trosbekännelse har betytt för mig, säger Jan. Jag tror inte att jag hade haft det som yrke att skriva musik om det inte varit för den. Och så var det ju Guds bilden som knockade mig – framför allt detta med ”en skrattande Gud”.

Alla psalmfinalister fick röster

I förra numret av Kyrkokörjournalen presenterades tio finalister. De utsågs efter att läsarna fått nominera psalmer bland 700-psalmerna i Den svenska psalmboken, Psalmer i 2000-talet samt Ung psalm. Det var jämnt i toppen, men till slut var det Trosbekännelse som fick flest röster.

Hela listan över finalister

- 766 Trosbekännelse: 28 röster
- 702 Jag vill ge dig, o Herre, min lov-sång: 26 röster
- 752 Över berg och dal: 23 röster
- 851 Kärlekens tid: 20 röster
- 899 Innan: 14 röster
- 941 Aftonbön: 12 röster
- 773 Känn ingen oro: 6 röster
- 831 Lagg i varandras händer fred: 6 röster
- 167 Vi ska vandra (Ung psalm): 3 röster
- 928 Sov du lilla: 2 röster

Bland alla som röstade på sin favoritpsalm har dragits två vinnare som får varsitt exemplar av Vardagspsalm av Charlotta Folkelind. Grattis till Emma Hedlundh i Uppsala och Helen Hed i Umeå! Vinsten kommer på posten.

I höst kommer vi att utse favoritpsalmen bland nummer 1-700 i psalmboken.

Marita Sköldbberg

Psalminsamling startar snart

I det pågående arbetet med en revision av Den svenska psalmboken kommer Svenska kyrkan att öppna en brevlåda dit människor kan skicka in egna nyskrivna psalmer. Psalminsamlingen planeras öppna i slutet av maj månad. Vid denna tidnings pressläggning var datum ännu inte bestämt, men arbetet med att lösa praktiska och juridiska frågor pågick för fullt. Håll koll på när brevlådan öppnar på svenskakyrkan.se/psalmboken.

Biskop Eva valde psalmboken

Under fastetiden publicerade Svenska kyrkan seminarier med alla biskopar. De valde varsin bok att utgå ifrån i sina halvtimmeslånga seminarier. Biskop Eva Nordung Byström i Härnösands stift valde *Den svenska psalmboken*. Hon går igenom alla delar i psalmboken och denna boks stora betydelse. Även stiftsadjunkterna Eva Stenström och Göran Lundstedt medverkar i seminariet om psalmboken.

Fasteseminarier finns på svenskakyrkan.se/fastan/sta-fasta-i-hoppet.

Psalmkör i radion

I radiogudstjänsten liksom Andliga sånger i Sveriges Radio den 25 april deltog över hundra körsångare. Sveriges Radio hade nämligen inbjudit alla som ville att delta i Psalmkören som sjöng psalmen 285, Det finns djup i Herrens godhet.

Deltagarna filmade sig själva när de sjöng psalmen och skickade in sina bidrag. 115 bidrag kom in. Utifrån dessa gjordes en film som går att se i Sveriges Radios sociala medier. Såväl radiogudstjänsten som Andliga sånger går också att lyssna på i efterhand, Andliga sånger dock under en kortare tid.

Spotify: Spellistor med sommarpsalmer

Det finns flera spellistor med sommarpsalmer på Spotify, här är några exempel. Spellistan **Blomstertid** ingår bland Svenska kyrkans offentliga spellistor. Den har 14 psalmer och sånger med mycket sommarkänsla i. Här finns bland annat The Real Groups version av *I denna ljuva sommartid*, Östergötlands Sinfonietta spelar *Över berg och dal* och *De blomster som i marken bor* framförs på nyckelharpa av Åsa Jinder. *Pippis sommarsång* och Lars-Åke Lundbergs snacksaliga inspelning av *Om sommaren den grå masken* är från 1970-talets början, övriga från album gjorda mellan 1996 och 2017.

Två av spellistans psalmversioner finns också i Lunds stifts spellista **Sommarpsalmer**. Denna lista har sju spår, varav sex är psalmbokens kanske mesta sommarklassiker. Skåningarna har främst satsat på kör – fem av låtarna framförs av körer från Stockholms och Göteborgs stift.

Markus Holmströms spellista **Sommarpsalmer och visor** innehåller 24 låtar, varav bara fyra är psalmer. I övrigt innehåller listan mestadels svenska sommarklassiker som *Så skimrande var aldrig havet* och *Så länge skutan kan gå*. Somliga i instrumentalversion, andra med text. Bland ett 15-tal artister

och grupper finns Johan Stengård, Lars Winnerbäck, Laleh och Göteborgs gosskör.

Göteborgs gosskör finns också med i sju av de 17 låtarna i Lisa Myrefelts spellista **Sommarpsalmer**. Fem andra kommer från albumet *Älskade Psalmer Globen Live* med 3000 körsångare. Hela spellistan består av körsång. Listans namn är dock något missvisande; sex av låtarna är inte psalmer och exempelvis *O, hur saligt att få vandra* och *Blott en dag* känns knappast specifikt somriga.

Mats Nilssons långa spellista **Sommarpsalmer & sånger** inleds oväntat med Johan Stengårds saxofonversion av *Anthem* ur Chess. Bland de 93 låtarna finns en hel del osomrigheter som *Koppången* och *Han har öppnat pärleporten*. Psalmer utgör totalt 21 spår, men det är bara nio olika, varav endast två återfinns bland årstidspsalmerna i psalmboken. Många är i stället läsarsånger med Arthur Eriksson respektive pianospelande Lars Roos. Men visst är det också mycket sommarkänsla med Taube, Vreeswijk, Olle Adolphsson med flera, i en blandning av instrumentalversioner, vissångare och en och annan körsång.

Marita Sköldberg

Norsk tv direktsände psalmsång en hel helg

Hela den norska psalmboken sjöngs igenom i direktsändning i norsk tv för några år sedan. Sextio timmars sammanhängande psalmsång. Senast inför årets påsk visades delar av sändningen igen och i juni kommer boken om projektet.

Sakte-tv är ett norskt begrepp som drog igång 2009 med en sju timmar lång direktsänd resa med 100-årsfirande Bergensbanen. Sedan dess har drygt 30 sakte-tv-produktioner gjorts av statliga NRK (Norsk rikskringkasting), om allt från Svalbard till stickning.

Strax innan den nya norska psalmboken togs i bruk första advent 2013 var Helge Gudmundsen, mångårig medarbetare på NRK, på en fest då en annan gäst tyckte att psalmer som är så långsamma skulle passa för sakte-tv.

Helge Gudmundsen tog det inte helt seriösa förslaget på allvar och NRK nappade på idén om det som av många kallats ett vansinnigt projekt. Ett projekt som så småningom skulle få flera tv-priser.

– Att jag trodde på det beror på min erfarenhet från radioprogrammet *Salmer i alle tider* som jag ledde sedan 1993. Min erfarenhet var att psalmskatten levde bland folk, oavsett livsåskådning.

200 körer

Norges Korforbund och Norges Kirkesangsforbund blandades tidigt in för att nå körer som ville medverka. Resultatet blev 200 körer av alla de slag som tillsammans med ett 30-tal solister delade på de 899 psalmerna i psalmboken.

Alltifrån Nidarosdomens Jentekor till Beboerkoren på ett äldreboende i Oslo var med. Vissa körer sjöng två sånger, andra upp till tolv. Varenda psalmvers sjöngs.

Under oavbrutna 60 timmar första adventshelgen 2014 kom totalt 17 000 personer till Vår Frue Kirke för att lyssna till och sjunga med i psalmer. Kyrkan ligger mitt i Trondheim och är även i vanliga fall

Det var en stadig ström av körer i Vår Frue kirke under 60 timmars psalmsång. Två körer var oftast på plats samtidigt. Foto: Jon Annar Fordal

öppen varje dag, på helgerna även nattetid.

– Det var aldrig tomt i kyrkan, men det var förstås inte lika många på natten som på dagen, berättar Helge.

Antalet tittare under direktsändningen räknades till över två miljoner, ungefär 40 procent av Norges befolkning.

Svårt bestämma språk

Arbetet med *Salmeboka minutt for minutt* började i en redaktionskommitté med den musikaliske ledaren i Vår Frue Kirke, representanter för de båda körförbunden och projektledaren för den nya psalmboken. Helge Gudmundsen ledde kommittén, som bestämde hur psalmerna skulle sjungas –

på vilka språk och med vilken typ av arrangemang.

Språkbesluten var ett stort kapitel – många psalmer i Norsk salmebok finns på flera språk, men under sändningen sjöngs de allra flesta bara på ett.

För logistiken kring bland annat körernas medverkan anställdes en särskild projektledare, medan Helge arbetade med de båda programledarna, som från början inte var särskilt psalmkunniga.

– Vi gick igenom psalmboken och pratade om vilka psalmer som var lämpliga att stanna upp vid.

För det var även mellansnack under sändningen, framför allt intervjuer med

Kringkastingchefen Thor Gjermund Eriksen och dåvarande kulturministern Thorhild Widvey som dörröppnare till Vår Frue kirke. Foto: Jon Annar Fordal

Initiativtagaren till Salmeboka minutt for minutt Helge Gudmundsen t v tillsammans med Knut Størdal, musikledare i Vår Frue kirke, och Vidar Kristensen, som också var projektledare för Den norske salmebok som kom ut 2013. Foto: Privat

Camilla Tjønn Thingvoll och Odd Rune Wolten var programledare för Salmeboka minutt for minutt. Foto: Jon Annar Fordal

en lång rad personer som kulturministern, biskopen i Nidaros stift (som också var solist), musiker, körsångare och besökare.

Eftersom en del körer hade svårt att ta sig till Trondheim satte NRK in några "salmebiler" som åkte till tolv olika platser i landet och sände körsång även därifrån. En kör deltog också från Iowa i USA.

Sista NRK-produktionen

Efter psalmhelgen blev Helge översköld av

respons från tittare, vilket var glädjande men också ansträngande eftersom han fick ta del av många tunga livsberättelser.

Salmeboka minutt for minutt blev Helges sista stora produktion på NRK. Vid 64 års ålder kände han att det var dags för annat.

Sedan dess har han föreläst om arbete med funktionsnedsatta, något som han hade ägnat sig åt parallellt med NRK-jobbet i många år. En hel del psalmkvällar i

olika församlingar har det också blivit.

Men det senaste året har han mest skrivit. Först *Bestefar forteller*, en bok om hans släkt och liv som trycktes i tio exemplar till barn och barnbarn. Därefter om det största han upplevt under sitt yrkesverkssamma liv: Salmeboka minutt for minutt.

Vissa avsnitt är personliga, men mest handlar det om andra inblandade, som Helge intervjuat för boken. Under arbetets gång fick han nys om fler intressanta perso-

Många språk i norska psalmboken

Den senaste officiella psalmboken i Norge kom 2013. Norsk salmebok (Eide förlag) har 899 psalmer – varav ett 30-tal har dubbla melodier och ett 50-tal fyrstäm-mig sats. Dessutom finns liturgiska sånger, omkväden till psaltarpsalmer, bönbok samt katekesen, allt på båda de norska skriftspråken bokmål och nynorsk.

Ungefär 60 procent av psalmerna i den tidigare officiella psalmboken från 1985 fick följa med in i den nya. De nytilkomna har bidragit till en betydligt större genbredd. Cirka 70 av psalmerna har text och/eller melodi skrivna på 2000-talet. Till ytterligare ett 50-tal har översättningar gjorts sedan år 2000.

Norsk salmebok är mångspråkig. Ett 15-tal språk finns representerade och ungefär 15 procent av psalmerna har text på två språk eller fler.

Drygt hälften av de totalt 1079

psalmtexterna är skrivna på bokmål och en dryg tredjedel på nynorsk. Ett 60-tal av de tvåspråkiga psalmerna kombinerar just bokmål och nynorsk.

Ett 40-tal psalmer har texter på något eller båda de norska skriftspråken samt ett eller flera av de norska minoritetsspråken lule-, nord- och sydsamiska samt kvänska. Det finns 15 psalmtexter på vart och ett av dessa fyra språk.

Engelska är mest frekvent utöver norska, med 26 psalmtexter. Antalet texter på svenska är 23. Några av de svenska texterna står sida vid sida med ett samiskt språk, men de flesta står för sig själva.

Psalmdiktandet i Sverige har fått stort genomslag i Norsk salmebok. Omkring en sjättedel av psalmerna har koppling till Sverige genom författare, översättare eller kompositör och fler än 100 författare och tonsättare från Sverige finns

representerade. I särklass står tre textförfattare: Anders Frostenson (1906–2006) med 22 texter, Britt G. Hallqvist (1914–1997) med 17 och Lina Sandell (1832–1903) med 10.

Men det är förstås normmän som står för flest psalmer i Norsk salmebok. Vad gäller melodierna står Egil Hovland (1924–2013) i en klass för sig med 70 psalmer. När det kommer till texter är det två författare som sticker ut: Svein Ellingsen (1929–2020) med 43 egna texter och 15 översättningar och Eyvind Skeie (f 1947) med 38 egna texter och 17 översättningar.

ner och körer. Han kände inte till allt som kommit fram under direktsändningen.

– Att Våle kirkekor hade sex personer med som satt i fängelse visste jag inte, eller att Busserullgjengen för personer med utvecklingsstörning hade med en körsångare som tidigare spelat i det fotbollslag jag ledde.

Boken *Salmeboka minutt for minutt – en reise til salmebokas slutt* (Eide forlag) kommer ut i sommar, förhoppningsvis i samband med en psalmkonsert i Vår Frue Kirke den 18 juni, som också blir Helges 70-årsfirande.

Hoppats på mer tv-effekt

Psalmmaratonsändningen används fortfarande. Påsk- och julprogram har klippts ihop och sänts i tv nästan varje år, senast inför årets påsk. Någon gång har ett pingstprogram visats.

Helge är glad över det stora stödet från NRK genom projektet och med boken, men hade önskat att psalmsatsningen hade fått mer inverkan på NRK:s programutbud.

– Jag hade hoppats att man kunde se vilken uppslutning det fick och att man skulle satsa på mer gudstjänster och kristna program. Här i Norge har vi inte gudstjänster varje söndag utan bara vid de stora högtiderna.

Att projektet fick genomslag på andra håll i samhället och i kyrkan ser han däremot tydligt.

– Det har blivit mer rumsrent att sjunga psalmer. En del körer har tagit upp

Kålfjordkoret var en av de körer som deltog i psalmmaratonet från hemmaplan. En "salmebil" kom från Tromsø ett tiotal mil västerut för att göra sändningen. Foto: Privat

psalmer i sin repertoar efter att de deltog. Det har också varit en inspiration för många församlingar att göra egna varianter av *Salmeboka minutt for minutt*.

Inget av detta hade förstås skett utan den nya psalmboken. Helge är glad över att den samiska psalmtraditionen har fått ta plats, över det globala perspektivet och att en del kända artister har med psalmer.

– *Salmeboka minutt for minutt* blev ett synliggörande av att psalmboken fått en mer folklig prägel. Och jag är inte så from att jag inte kan erkänna att jag känner en glädje över att jag lyckades. Du ska följa dina drömmar även om de verkar orealistiska.

Marita Sköldberg

Tv-tips

Det går fortfarande att se *Salmeboka minutt for minutt* på NRK:s hemsida. Hela den 60 timmar långa sändningen finns, uppdelad i 33 avsnitt: tv.nrk.no/serie/salmeboka-minutt-for-minutt.

En "sammanfattning" i tolv tims långa avsnitt har också gjorts. Alla körer är representerade med minst en psalm men inget mellansnack finns med: tv.nrk.no/serie/gjensyn-med-salmeboka-minutt-for-minutt/2015

Dessutom finns tre halvtimmesprogram med adventspsalmer.

Marten 't Haart: Psalmupproret

För en nutida svensk känns intrigen i denne holländske författares roman väldigt avlägsen. Men *Psalmupproret* (Atlantis 2008) är en dokumentärroman, byggd på skriftliga källor från det samtida 1770-talet.

Sociala orättvisor och maktens översitteri kan de fattiga fiskarna i det holländska samhället Massluis inte göra mycket åt. Men när kyrkorådet beslutar att man ska öka takten i det gamla

släpiga sättet att sjunga psalmer, då tar det hus i helsike. Folket gör våldsamt uppror.

I centrum står den musikälskande redaren Roemer Stroombeker, vars oäkte son är en av de värsta upprorsmakarna.

Även för den med uppenbara brister i sin kunskap om europeiskt 1700-tal är det en fascinerande historia som berättas, ett minst sagt udda bevis på musikens makt.

Harry Blomberg: Mannen som var kyrkorgel

Bara titeln är synnerligen intresseväckande. När den antikvariatsinköpta boken från 1948 sedan kommer visar den sig vara osprättad! Det är mannen som stod bakom nästan hela jobbet med 1819 års psalmbok som är kyrkorgeln: Johan Olof Walin (1779–1839). Av psalmerna i den nuvarande psalmboken finns hans namn vid mer än var tionde.

Min bild av Wallin bestod tidigare mest av vaga fördomar,

och jag hade aldrig fördjupat mig i hans psalmer. Utifrån sett har jag och denne arbetsnarkoman till präst – slutligen ärkebiskop – som levde för 200 år sedan ingen gemensam nämnare. Till min stora förvåning leder läsningen av denna älderstigna biografi (Wahlström & Widstrand) till att jag känner en märklig samhörighet med honom. Ett riktigt litet fynd till bok!

MS

Digitala lösningar för norska psalmboken

På webbplatsen norsksalmebok.no finns en rad digitala resurser för att underlätta användning av psalmboken. Hemsidan administreras av psalmboksutgivaren Eide forlag i samarbete med Norska kyrkan.

Psalmboken finns som app, där abonnenten mot en månatlig avgift får tillgång till alla psalmer med texter, noter och inspelningar. För församlingar som arbetar med agendor eller visning på storbildsskärm passar sannolikt de digitala modulerna bättre. Mot en årlig abonnemangsavgift

får kunderna tillgång till moduler med liturgisk musik från den norska kyrkans gudstjänstbibliotek, kyrkoårets bibeltexter och alla psalmer i den tryckta psalmboken inklusive koralboken. Även storbildsversionerna har noter.

En psalmbasgrupp har tillsatts av Norska kyrkans kyrkoråd för att sköta redaktörskapet för psalmdatabasen. Databasen utvidgas med nya psalmer, enligt planen i sjök om 20–30 varje år. Hittills har 61 psalmer som inte finns med i den tryckta psalmboken lagts till. Nya psalmer kan skickas in kontinuerligt till gruppen.

Alla psalmer från Norsk salmebok finns också insjunga i enkla versioner med solist och keyboard, gjorda av lokala musiker i Stavanger. Det finns även planer på att göra inspelningar av de nytilkomna psalmerna.

Utöver norska kyrkans psalmdatabas har Eide forlag även en egen databas med ytterligare psalmer, bland annat sådana som var föreslagna till psalmboken men inte kom med, och mer folkliga sånger.

På norsksalmebok.no finns också psalmförslag till de olika söndagarna och presentation av Månadens psalm.

Någon skall vaka i världens natt – Ellingsen på svenska

Författaren Magnus Malm översatte en psalm av den store danske psalmförfattaren Svein Ellingsen (1929–2020) och höll en andakt där bland andra Robert Eriksson, pastor i Betlehems-kyrkan i Göteborg, var med. Eriksson blev så berörd att han tillsammans med församlingsmusikern Ulrika Henkelmann startade projektet att spela in en skiva med Ellingsen-psalmer. Församlingens stora musikverksamhet medverkar på olika sätt och således finns såväl brass- och stråkensembler som körsång och en lång rad solister och instrumentalister med.

Bara en av psalmerna, titelspåret, tillhör de sju av Ellingsen som finns i svenska psalmböcker. Sju av de totalt tretton psalm-

erna är nyöversatta av skivans producent Paul Biktör Börjesson.

På skivan, som släpptes i mitten av april – även på Spotify – finns en blandning av bland annat vacker a cappella-körsång, frejdigt dragspel, vemodigt gitarrkomp och poppigare kombandstongångar. Flera psalmer handlar om sorg och saknad och passar bra till begravning och allhelgonatid.

Nytt norsk salmeleksikon

Det svenska psalmlexikonet Psalmernas väg, som kom med sitt tredje och fjärde band hösten 2019, har en motsvarighet i Norge.

Nytt norsk salmeleksikon i fyra band kom ut mellan åren 2011–2018. Det är det första kommentarverket i sitt slag på norska och innehåller – precis som Psalmernas väg

– både text- och musikkommentarer.

Band 1–3 kom ut 2011–2013, redan före den nya norska

psalmboken. De innehåller alla psalmer i psalmboken från 1985 som fördes vidare in i 2013 års psalmbok, i bokstavsordning. Det fjärde bandet (Fagbokforlaget 2018) innehåller alla nya psalmer, samt vissa korrigeringar och tillägg till psalmerna i de tidigare banden.

Projektet initierades och genomfördes av Norsk hymnologisk forening med Stig Wernø Holter som huvudredaktör och en lång rad medförfattare.

Marie-Chantal Long: Den blomstertid nu kommer

Fred önskar så att han kunde backa bandet, tillbaka till Den blomstertid-sången i aulan. Han skulle aldrig ha följt med de äldre kompisarna på den vansinniga rånariden i skolavslutningstid. Allt gick väldigt fel, och efteråt blir lögnerna bara fler och fler. Han snärjer in sig, men har också andra att ta hänsyn till.

Den blomstertid nu kommer (Opal 2015) är en ungdomsroman om svåra val och starka känslor. Boken av den fransksvenska författaren och dramatikern vann Sveriges Radios Barnens romanpris 2015.

MS

Maraton i psalm – från pärm till pärm

Ett psalmmaraton kan genomföras på olika sätt. I Kivik är en öppen grupp inne på fjärde året. I en digital Sollentuna-kanal sjungs psalmboken igenom med hjälp av hela världen. I Södermøre sjunger kyrkomusikerna varje torsdagseftermiddag.

I slutet av april genomfördes den 44 etappen av psalmmaraton i Kiviks församling i Skåne. 468 nummer i Den svenska psalmboken är genomsjungna, vers för vers. Startskottet gick i februari 2018, och kanske går församlingen i mål nästa sommar eller höst.

– Men det känns inte så viktigt, det viktiga är att det pågår, säger Maria Jeppsson, kyrkomusiker i Kivik och initiativtagare.

Hon tyckte att som kantor i Svenska kyrkan så skulle hon någon gång ha sjungit alla psalmer i psalmboken. En broschyr om psalmmaraton vid ett besök i en kyrka utanför Köpenhamn gav idén skjuts, och Maria gjorde en öppen inbjudan. Inbjudan är fortfarande öppen, men ganska snart bildades en trofast grupp.

Fullt sjå med melodin

Inga Lill Högberg är en av de trofasta. Hon är med i kyrkokören i Kiviks församling och tyckte att idén var strålande.

– Jag har väl missat en eller två gånger under de här åren, säger hon. Det är inte bara det att vi sjunger, utan vi pratar om de olika psalmerna också. Jag tycker att texterna i psalmerna försvinner när man sjunger i gudstjänsten. Är det en obekant psalm har man fullt sjå med melodin. Så jag har förordat att man även i gudstjänsten skulle läsa psalmerna.

Maria Jeppsson använder psalmlexikonet *Psalternas väg* för att läsa in sig, och under träffarna berättar hon om de

EN PSALM INGA LILL HÖGBERG VILL LYFTA FRAM:

717 Innan gryningen

Text: Ylva Eggehorn 1999

Musik: Benny Andersson 1999

”Jag är ingen stor vän av moderna psalmer, men den här sticker ut. Det är fantastisk musik och fantastisk text.”

psalmer som sjungs. Ibland har det blivit samtal som i några fall har lett vidare till så kallade teologiska hörnor, med fördjupning om bland annat försoningsläran och treenigheten.

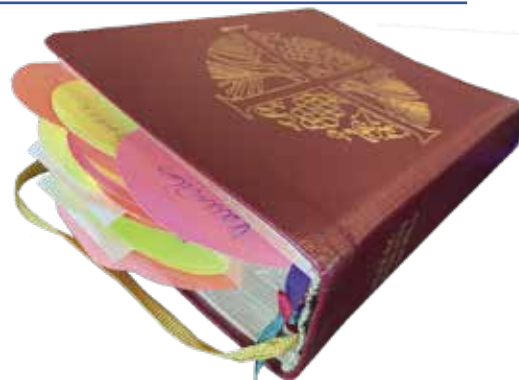
En gång i månaden är det en ny maratonetapp, på senare tid i två grupper i den stora Kiviks kyrka. Oftast spelar Maria på orgeln, någon gång piano. Nyckelharpa, flöjt och gitarr har också förekommit, och Maria hoppas att fler instrument kan få komma med.

Plötslig idé

Många instrument finns med i det psalmmaraton som kyrkomusikern Karin Runow i Turebergskyrkan i Sollentuna är primus motor för. Söndagen den 10 januari i år satt hon i kyrkan och funderade på vad hon skulle göra av sin tjänstgöringstid.

– Efter nyår beslutades det att vi bara skulle ha gudstjänst i en av församlingens kyrkor varje söndag, digitalt. Andra söndagar skulle vi ha öppen kyrka.

Plötsligt fick Karin idén att helt sonika sjunga igenom psalmboken. Några perso-

ner satt i kyrkan och hon frågade om de ville vara med. Psalmboksmaraton i Turebergskyrkan var igång.

Planen är 15 psalmer i veckan för att därmed sjunga igenom hela psalmboken innan året är slut. För att få variation skickade Karin och hennes kollega Ulrika Ardin Dabo ut inbjudan att vara med till personer de kände. Maratonidén spreds.

Facebook-gruppen Psalmboksmaraton2021 startades i februari. I mitten av april hade den 220 medlemmar och då hade uppemot 200 psalmer sjungits. Gruppmedlemmarna får boka in sig på psalmer och spela in eller sända live från den plats och med de instrument de vill. Bidragen kommer från när och fjärran.

– Det är väldigt olika hur man gör. Jag vill styra så lite som möjligt. Det är roligare att vara fler än att göra det på ett visst sätt.

Psalmmaraton i Södra Mellby kyrka utanför Kivik har pågått i flera år under ledning av Maria Jeppsson. Maria Jeppsson vid orgeln. Foto: Ulf Ribbsäter

EN PSALM MARIA JEPPSSON VILL LYFTA FRAM:

62 Än finns det en värld

Text: Olov Hartman 1980

Musik: Gustaf Aulén 1937

”Varje gång jag sjunger den är det någon ny del som blir extra tydlig.”

Egen orgel hemma

En av dem som medverkar är Sollentuna församlings kyrkoskrivare, Stefan Karlsson, tillika hobbyorgelspelare. Sedan en tid har han en egen piporgel i sitt vardagsrum.

Den första psalmen Stefan spelade in hemifrån var nummer 147, och han har paxat några fler favoriter framöver. Han brukar också titta på andras psalmer då och då.

– Det är kul att man tolkar på så olika sätt och med så många olika instrument. Det visar att man kan sjunga psalmer var som helst – bara fantasin sätter gränser. Jag tror att detta når folk som i normala

Stefan Karlsson och hans hemmaorgel. Orgeln är byggd av Johannes Menzel 1997 och har tidigare varit kororgel i Bromma kyrka.

EN PSALM STEFAN KARLSSON VILL LYFTA FRAM:

275 Led, milda ljus

Text: J H Newman 1833, D Assarson 1922, T Fogelqvist 1937

Musik: Charles Henry Purday 1860

”Det är en fin psalm som inger hopp. Den kan sjungas i alla tider i livet.”

Karin Runow startade psalmboksmaraton i Turebergskyrkan i samma stund som hon fick idén. En idé som har utvecklats längs vägen. Psalmboken är full med post-it-lappar för bokade psalmer.

EN PSALM KARIN RUNOW VILL LYFTA FRAM:

137 Den kärlek du till världen bar

Text: Georg Robsen ca 1900, Siri Dahlquist 1922

Musik: William Tans'ur ca 1734

”Oerhört vacker melodi, och en text som bär samma smärtsamma skönhet som tonerna.”

fall inte tänker att psalmsång är så roligt.

De psalmer som ingen annan väljer sjunger Karin Runow själv. Ibland kan det vara under en öppen kyrka-stund med besökare i kyrkorummet, andra gånger är hon någon annanstans. Numera är det dock mer administration och mindre sång för Karins del.

– Jag har gjort ett inlägg i gruppen där det står vilka psalmer som är upptagna. Varje morgon går jag in och uppdaterar. Det kommer nya som vill vara med hela tiden.

I sommar kanske det blir psalmallsång utanför Turebergskyrkan, i höst drömmer Karin om att kyrkan ska öppna för psalmsång med en större församling.

Tio psalmer per torsdag

I Södermöre pastorat i sydöstra Småland har kyrkomusikerkollegerna Minu Bergman och Kim Eriksen plockat upp idén om psalmmaraton som kyrkoherden tog med från sin förra tjänst. Varje torsdag klockan 14 sjunger och spelar de tio psalmer från Den svenska psalmboken i Ljungby kyrka, i ordning.

De livestreamar den halvtimmeslånga psalmstunden via en mobiltelefon och sedan finns maratonsändningarna kvar på pastoratets välfyllda Youtube-kanal. Ett fåtal besökare är välkomna till kyrkan, men oftast är Minu och Kim ensamma.

– Men vi har några följare på Facebook och sedan går det ju att titta efteråt. Många tycker att det är jättetrevligt. Vi fick beröm från Södermöre företagarförning, de skrev ett inlägg på Facebook, det var roligt att läsa.

Egen fortbildning

Psalmmaratonet startade i februari och planen är att hålla på tills psalmboken är genomsgungen, men i sommar blir det le-

Kyrkomusikerkollegerna Minu Bergman och Kim Eriksen arrangerar psalmmaraton i Ljungby kyrka utanför Kalmar.

EN PSALM MINU BERGMAN VILL LYFTA FRAM:

753 Nu är det härligt att leva

Text och musik: Fridé Gustavsson 1990

”Den är så go, den kan man kompa i lite jazzvals. Och texten beskriver så fint sommaren och Guds fantastiska skapelse.”

Från Södermöre företagarför- enings Facebook-sida:

”Melodifestivalen kommer lixom i bakvattnet nu ... Så kul med psalmmaraton!!! (...) Hejja Södermöre Pastorat & alla medverkande till dessa härliga sändningar! Sjung av hjärtat sjung!”

digt. Någon gång behövs en ersättare, men för det mesta är det Minu som står för sången och Kim för pianospelet.

– Detta blir ett slags fortbildning för oss själva. Kim är från Danmark och inte så insatt i Den svenska psalmboken, så han lär sig väldigt mycket, säger Minu.

De två väljer också två-tre psalmer per gång som de berättar om, antingen något personligt eller information från psalmlexikonet Psalmernas väg.

– Där hittar vi jättefin och matnyttig historik, den har vi mycket nytta av.

Minu är väldigt glad över satsningen på psalmmaraton.

– Vi får visa på hela bredden i psalmboken, det är fantastiskt kul. En finare vis och sångskatt får man leta länge efter.

Marita Sköldberg

1600-talet – individen tar ton

Jesus är min hägnad ur koralboken 1697 (nr 266). Översättningen av Johan Schmedeman.

Att kulturella moderiktningar hämtas från ett visst land är inte något nytt för vår tid. I början av 1600-talet kom de musikaliska förebilderna från Italien. Till det nya hörde monodin: en uttrycksfull sång skriven som melodi över en basstämma. Utifrån basstämman improviserades ackompanjemang. De nya idealen påverkade komponerandet av psalmmelodier. Inspirationen kom inte längre främst från körsången utan från solosången.

En psalm som fokuserar mycket av det nya är Jesu, meine Freude – Jesus, du min glädje (354). Johann Crügers melodi trycktes 1653 i hans stora sångbok Praxis pietatis melica (Andlig övning genom sång). Med sina många utgåvor – den första kom 1647 – var den en av tidens allra mest spridda och inflytelserika sångböcker.

Crüger ville fördjupa tron med hjälp av ”kristliga och trösterika” sånger, andlig övning och personliga erfarenheter. Sången var på samma gång ett nöjande i Guds gemenskap och ett utövande av denna.

De nya idealen var knutna till den nya spiritualitet som representerades av Johann Arndt vilken blev en källa till pietismen. Psalmens främsta uppgift var inte längre att vara förmedlare av lära och bekännelse utan att skapa ”andakt”.

Byggede på kärleksvisa

Johann Francks text i Jesu, meine Freude är till del en kontrafakt – en text som byggs på en tidigare text – av kärleksvisan Flora, meine Freude. Likt många texter som Crüger tonsatte förmedlar den tröst i en tid där krig och sjukdom innebar stora umbäranden. Både Crüger och hans hustru insjuknade i pesten och hustrun dog.

I den tidigare svenska översättningen Jesus är min hägnad blev psalmen där- emot mer av lärodikt om försoningen. Det ålderdomliga rimparet hägnad/fägnad ersattes i Anders Frostensons revision med glädje/världen. Bruket av sådana assonanser (vokalrim) väckte kritik från dem som saknade de traditionella rimmen.

De nya psalmerna innebar en individu-

*”De nya psalmerna inne-
bar en individualisering
av sången inte bara till
innehåll utan även till utfö-
rande. Många skrevs som
solosånger och sjöngs i de
borgerliga hemmen där kla-
verinstrument var vanliga.”*

alisering av sången inte bara till innehåll utan även till utförande. Många skrevs som solosånger och sjöngs i de borgerliga hemmen där klaverinstrument var vanliga. Men församlingssången var samtidigt viktig för Crüger som strävade efter melodier lätta att både lära och att sjunga. Så är han en av de mest förekommande tonsättarna i 1986 års psalmbok.

Sopranerna fick melodin

Psalmmelodier kunde även under 1600-talet ges en rikt utsmyckad konstmusikalisk dräkt. I de enklare körsättningarna skedde en förändring. Från att tidigare ha legat i tenorstämman flyttade melodin i slutet av 1500-talet upp i sopranstämman. Sådana satser fanns tidigare i de reformerta psalmböckerna.

I Sverige fick psalmsången under 1600-talet en utvidgad och påbjuden plats i gudstjänsten. Kyrkohandboken 1614 anger en gradualpsalm för varje söndag. De många psalmböcker som gavs ut saknade

fortfarande tryckta melodier. Två undantag är Någhra Nyia Psalmers, Loffsångers och Andelighe wijsors Thoner, utgiven av S.A. Forsius (ca 1608) med elva melodier och Then swenska Psalmboken (1616) tryckt av E. Matzson med sexton melodier.

Noterna var enligt Forsius en hjälp då det gällde melodier ”som fåå (till äwentyrs) tilförenne haffua hörde” (som få – till äwentyrs – tidigare hört).

Avsaknaden av tryckta noter innebar att de som ledde sången – präster, klockare, organister – måste skriva ner melodier för hand. En av många handskrifter kommer från Mönsterås och innehåller koraler till Then Swenska Ubsala Psalmboken (1645).

Målet: skapa enhet

Uppsala-psalmboken var ett försök att skapa enhet i sången, ett mål som nåddes först genom Then Swenska Psalm-Boken (1695). Den hade föregåtts av reviderad kyrkolag, katekes och kyrkohandbok. I koralboken från 1697 finns för första gången tryckta melodier (250 stycken) till samtliga psalmer. Redaktör var Harald Vallerius. Likt i alla sångböcker under denna tid är koralerna skrivna som generalbas med melodi och basstämma där ackorden anges med siffror.

Koralboken var både dyr och otymplig – den tjocka boken fick knappast plats på orgelns notställ. Så fortsatte organister att skapa egna handskrifter. Dessa är viktiga källor för förståelsen av hur psalmsången gestaltades och förändrades under 1700-talet.

Hans Bernskiöld

I förra numret fanns en text för fastetiden av prästen Dag Lindberg. Fram till mitten april hade han tagit emot sju tonsättningar, som han kommer att pröva i sina egna sammanhang.

Ny text av olika författare kommer i varje nummer detta år

Psalmtext söker sin melodi

Tonsätt Inga-Lill Sjönnabys psalm och skicka den till henne! Vem vet, kanske just din melodi hamnar i en framtida psalmbok.

Kontakta gärna Inga-Lill för frågor.
inga-lill.sjonneby@svenskakyrkan.se
0730-949284

Vi vill säga tack för livet

1. Vi vill säga tack för livet,
dela med oss av drömmar och
sånger,
smaka på ett smultron och gå i
skog.
Gud vi vänder oss till dig
ja, Gud vi vänder oss till dig
för vi vill ju säga tack för livet!

2. Vi vill vara nära livet,
nära källan och nära varandra,
trösta eller tröstas när tiden tär.
Gud vi vänder oss till dig
ja, Gud vi vänder oss till dig
för vi vill ju vara nära livet!

3. Vi vill börja om för livet,
stanna till och förstå att vi sårat,
veta att du väntar och tar emot.
Gud vi vänder oss till dig
ja, Gud vi vänder oss till dig
för vi vill ju börja om för livet!

Inga-Lill Sjönnaby feb 2021

EN PSALM JAG VILL LYFTA FRAM

74 Du som gick före oss

Text: Olov Hartman 1968

Musik: Sven-Erik Bäck 1959

”Texten står för allt jag tror på och musiken djupnar mer och mer för varje år.”

Musiker som började i texten

Smultron skulle absolut vara med i Inga-Lill Sjönnabys psalm för Kyrkokörjournalen. Ofta fastnar hon för en formulering eller ett ord, och så växer texten fram utifrån det.

Inga-Lill Sjönnaby har blivit en rotad sörmlänning. Inte minst efter att hon och maken för snart 15 år sedan köpte en gammal byskola och renoverade den till att bli både bostad och kulturhus. Några år senare blev kantorstjänsten i socknen ledig, och nu jobbar Inga-Lill som kyrkomusiker där, i Husby-Rekarne församling utanför Eskilstuna.

– Jag har alltid haft en bild av att vara kantor i byn. Jag gillar att finnas mitt i.

Men det var i barndomens Västergötland som Inga-Lills kärlek till psalmer väcktes.

– Jag följde alltid med till kyrkan och roade mig med att bläddra i psalmboken. Jag har alltid tyckt om både nya och gamla psalmer.

Ändå var det först efter några år som musiklärare som tanken på att bli kyrkomusiker växte fram. Sin första kantorstjänst i Svenska kyrkan fick hon 2004.

Berörande övning i kyrkan

Nu leder Inga-Lill två barnkör, en ungdomskör och en damkör. Damkören, som hon startade när hon var ny på tjänsten, övar i kyrkan.

– När jag bjöd in lyfte jag fram att vi skulle sjunga under de snart tusenåriga valven. Ofta blir körsångarna berörda när texter och musik möter kyrkorummet.

En annan verksamhet har Inga-Lill tagit med från en tidigare tjänst, där en kollega hade idén. Församlingen bjuder in alla som går i förskoleklass till ”barnens allsång”. Barnen kommer klassvis till församlingshemmet och sjunger intensivt i 30 minuter, fyra gånger per termin.

– Vår idé är att det är en mission att få barn att upptäcka sin sångröst.

Men hur var det då med psalmskrivandet? Jo, Inga-Lills intresse för text ledde till att hon för ungefär tio år sedan gick en skrivarkurs. Under den insåg hon att det

var sångtexter hon skulle skriva.

Sommaren 2013 deltog hon i en psalmfestival på Oskarshamns folkhögskola och inför den skrev hon sina första psalmtexter. På plats träffade hon representanter för Anders Frostenson-stiftelsen, vilket ledde till att hon gick deras psalmskola 2015–2017.

– Det var det stora lyftet. Dels att bolla sina texter med skrivande vänner, dels att få inspirerande föreläsningar. Det var så tråkigt när det tog slut...

Börjat tonsätta

Efter psalmskolan har Inga-Lill börjat skriva även andra texter, och tonsätta en del av dem – medan hon skriver texten brukar en melodi växa fram. Några av hennes psalmer finns utgivna, bland annat i två häften där hon samarbetat med tre psalmskolkamrater, och hon finns representerad på Psalmportalen och Bruks-sånger.

Tillsammans med sin man Ola Sjönnaby, som är musiker och tonsättare, har hon också skrivit musikalen Fångad, som 2017 sattes upp med en professionell ensemble i deras Kulturhuset Tandla skola.

Att skriva en psalm tar lång tid för Inga-Lill.

– Jag kan tycka att ”nu är den färdig”, men så ser man på den efter någon månad och inser att det där kan jag inte släppa igenom.

Det är viktigt att texten ligger bra i munnen, säger hon. Ofta startar den i ett ord eller en formulering som känns obrukad i psalmtexter. Som i psalmen här intill som för Inga-Lill är en bönepsalm, uppbyggd efter tack – hjälp – förlåt.

– Jag visste direkt att jag ville ha med ordet smultron, det säger så mycket – så mycket smak i ett så litet bär, det står för stor tacksamhet över skapelsen.

Marita Sköldberg

Många vill gå i psalmskola

Intresset för att skriva psalmer är stort. Det visar inte minst söktrycket till Anders Frostenson-stiftelsens stipendier och psalmskola. Ungefär en tredjedel får ja, och därmed möjlighet att växa i den bästa myllan för svensk psalmdiktning.

Ett 80-tal personer har vid det här laget gått eller går AF-stiftelsens psalmskola. Över 500 psalmer har skrivits i skolan och otaliga kontakter knutits författare emellan och mellan författare och de tonsättare som stiftelsen har i sitt kontaktnät.

Inför en av den tvååriga skolans sex tvådagarsträffar arbetar eleverna tillsammans med tonsättare.

– De får skriva en text som skickas till en kompositör som tonsätter den. Kompositören skriver i sin tur en melodi som eleven får skriva en text till, berättar Christina Lövestam, präst och psalmförfattare som leder psalmskolan.

Just musikaliska kontakter är något som Roger Blomqvist, en av de nuvarande tolv eleverna, önskar.

– Man hör inte psalmen förrän musiken finns där. Jag har inte det kontaktnätet att jag kan gå till någon och fråga: Vill du testa den här psalmen?

Roger Blomqvist skriver dock egna melodier till sina texter. Han har skrivit musik sedan barnsben, berättar han, och när den kristna tron kom in i hans liv förändrades riktningen. Som nybakad journalist var en av hans arbetsuppgifter att spela in den ekumeniska delen av den nya psalmboken i serien Kyrkans kassettradio.

– Då väcktes intresset för psalmer. Men sedan blev jag radiojournalist på heltid och släppte psalmerna, förutom som kyrkibesökare.

– Jag hade redan skrivit mycket, det var väldigt roligt att få teori på det.

Christina Lövestam

Men sedan blev jag radiojournalist på heltid och släppte psalmerna, förutom som kyrkibesökare.

Roger Blomqvist

Producent för radiogudstjänster

Roger var första direktsändande journalist vid diskoteksbranden på Hisingen 1998 och upplevde att det saknades passande psalmer för minnesstunderna efteråt (numera finns några i Psalmer i 2000-talet).

Parallellt med jobbet som politisk reporter blev han 2005 producent för Sveriges Radios gudstjänster och andakter och psalmerna fick åter en större plats. 2017 gick han i pension och började ett nytt liv där psalmskrivande ingår, vid sidan av universitetsstudier i bland annat teologi och litteraturvetenskap.

Länge hoppades AF-stiftelsen kunna inleda den åttonde psalmskolan hos Birgittasystrarna i Djursholm som vanligt. Till slut bestämde de sig för att starta digitalt i höstas.

– Det är en nackdel med det digitala, men trots det blir det givande samtal, tycker Roger. Det är en sän förmån att andra tittar på texterna.

Till varje träff skriver eleverna varsin

text. Hittills har temat varit påskpsalm och uppmuntrans- eller överlevnadspsalm. Till båda har Roger inspirerats av Jesaja-texter. När vi pratar vid jobbar han på den tredje psalmen, ett credo.

Texten skickas till en mentor – tillika ledamot i AF-stiftelsens styrelse – som kommenterar. Av de färdiga texterna görs ett texthäfte som ligger till grund för samtalen. Därutöver innehåller varje träff olika föreläsningar.

Efter sin första text fick Roger Blomqvist uppmaningen att räkna stavelser.

EN PSALM CHRISTINA LÖVESTAM VILL LYFTA FRAM

851 Kärlekens tid (Psalmer i 2000-talet)

Text: Ylva Eggehorn

Musik: Benny Andersson

”Poesin med dess paradoxer får starkt uttryck i musiken – ett exempel på hur text och musik förstärker varandra, så att $1 + 1 = 3$.”

EN PSALM ROGER BLOMQVIST VILL LYFTA FRAM

27 Du är större än mitt hjärta

Text: Kerstin Anér 1946

Musik: Roland Forsberg 1981

”Gud är alltid större – här finns både närheten och det naturvetenskapliga perspektivet.”

– Jag är ganska inlyssnad på singer-songwriters och de har en förmåga att trycka in olika mängder stavelser i olika verser och det har jag förstått att man inte kan i psalmer. Det är roligt med utmaningen i ett bundet format och ett angeläget innehåll.

15 stipendier i föl

Anders Frostenson (1906–2006) har med sin enorma produktion av psalmer – omkring 600 stycken – satt ett outplånligt avtryck i svenskt kyrkligt liv. 1995 startade han AF-stiftelsen Psalm och sång som varje år delar ut penningstipendier. Förra året till 15 personer, av ett 50-tal sökande.

– Det bidrar till lite mer tid att verkligen ägna sig åt att skriva psalmer, kanske ett par veckor, säger Christina Lövestam.

Tragiska omständigheter gjorde att hon plötsligt blev psalmskolans ledare 2010. Skolan var inne på sin tredje omgång under ledning av Anders son Sven Frostenson när denne omkom i en bilolycka. Då hade Christina nyligen avslutat sin tid som psalmskolelev, en betydelsefull period.

– Jag hade redan skrivit mycket, det var väldigt roligt att få teori på det. Att vara i en grupp och få skriva tillsammans med andra är fantastiskt!

Liksom Christina är många som går psalmskolan präster. Andra är bland annat kyrkomusiker, pastorer i andra

samfund och lärare. Men det ställs inga formella krav. Det som avgör vilka som kommer in är de tre texter som de sökande skickar in.

Unik skola

AF-stiftelsen har också internationella kontakter. Ett av kurstillfällena handlar om översättning och under ett annat medverkar en psalmexpert från ett annat land. För ett par år sedan gjorde styrelsen en studieresa till Genève och träffade företrädare för Kyrkornas Världsråd. De var mycket intresserade av psalmskolan.

– Vi är nog rätt unika som har hållit på så länge, tror Christina.

Det har skrivits en enorm mängd psalmer under psalmskolans 16 år. Många har tonsatts, bland annat till varje psalmskolas avslutning. Inför avslutningskonserten får varje deltagare välja ut en av sina psalmer. Om den inte redan har en melodi får den det. Senaste skolan avslutades i Farsta församling, där Mattias Ekström Koj, som är med i styrelsen, är kyrkomusiker.

Behövs det då verkligen så många nya psalmer?

– Vi är en kyrka som bygger på den lutherska traditionen att evangeliet måste tolkas nytt i varje tid, säger Christina. Det är svårt att se vad som blir dagsländor och vad som fastnar.

Marita Sköldberg

AF-stiftelsens psalmskola

- Startade 2005.
- Är nu inne på psalmskola 8.
- Har tolv elever i varje skolomgång.
- Pågår under två år med sex stycken tvådagarssträffar. Till varje träff skriver eleverna en psalm på ett särskilt tema.
- Nästa psalmskola startar under 2022.
- Till ansökan bifogas tre psalmtexter, som ligger till grund för vilka sökande som väljs ut.
- Leds av Christina Lövestam, som också ingår i AF-stiftelsens styrelse. Styrelsens ledamöter fungerar som mentorer för psalmskoleleverna.

AF-stiftelsen Psalm och sång

- Startades 1995 av Anders Frostenson.
- Har som ändamål att främja vetenskaplig forskning och stödja undervisning och utbildning främst på det hymnologiska området.
- Delar ut årliga stipendier, bedriver psalmskola, anordnar psalmforum för tidigare stipendiater och elever, ger ut och stödjer utgivning av böcker om psalmer.
- Samarbetar med Ersta Sköndal Bräcke högskola om Anders Frostensons psalmcentrum med en Frostensonsamling och seminarieverksamhet. Centret sköts främst av Anders Frostensons dotter Karin Lidman Frostenson.
- Drivs av en styrelse på sex personer med hjälp av en anställd materialförvaltare.
- Finansieras med intäkterna från nytryck och STIM-avgifter för Anders Frostensons psalmer.
- Mer information finns på andersfrostenson.com.

AF-stiftelsen: Blås på mig skaparvind – Läsebok om psalm och psalmskapande

För att uppmärksamma att AF-stiftelsen Psalm och sång just fyllt 25 år ger stiftelsen ut en rejäl bok om psalm och psalmskapande. Den är tillika nummer 7 i AF-stiftelsens skriftserie.

Boken kommer ut i höst på Wessmans musikförlag och är tänkt att användas som kurslitteratur i stiftelsens psalmskola. Den bör också kunna finna en betydligt större psalmintresserad publik. Här finns allt från fördjupande analyser av enskilda psalmer till mycket konkreta artiklar om bland annat rytm och rim, översättning och upphovsrätt.

Redaktör är Karin Karlsson, psalmforskare och ledamot i AF-stiftelsens styrelse. Alla ledamöter i styrelsen bidrar med texter i boken, däribland Christina Lövestam och Per Harling.

Ytterligare några psalmvetare medverkar, såsom psalmnestorn framför andra P O Nisser, som deltagit i stiftelsens verksamhet ända sedan starten och fortfarande finns med som föreläsare i stiftelsens psalmskola.

Praetorius och härm-instrument gav inspiration

När nu Svenska Schütz-sällskapets traditionella Schütz-helger inte kunnat genomföras var det en stor glädje för Sällskapet att kunna bjuda in till en digital inspirationsdag den 17 april.

Mattias Eklund, kyrkomusiker med fokus på tidig musik tillika producent och konstnärlig ledare för Trollhättans Tidig Musik-dagar, hade engagerat några av Skandinavien främsta musiker inom tidig musik att presentera sina instrument – hur de låter och används i musik av Schütz och hans samtida. Flera instrumentfamiljer som tävlade om att bäst likna den mänskliga sångrösten demonstrerades, och dess lämplighet att delta i framförandet av Schütz-tidens flerköriga musik poängterades.

Markus Junby presenterade viola da gamba, Lene Langballe sinka, Daniel Stighäll renässanstrombon, samt Erik Ask Upmark och Anna Rynefors allehanda medeltids- och renässansinstrument.

Mattias Eklund, som presenterade alla programpunkter under dagen, höll själv en av de tre därpå följande föreläsningarna. I den beskrev han initierat årets store jubilar Michael Praetorius, hans intensiva liv och oerhört stora produktion av musikaliska verk.

Under rubriken ”Det eviga livets glädjespegel – vardagliga och andliga bröllop i Schütz tid”, redogjorde Joel Speerstra, Högsolan för scen och musik i Göteborg,

”Flera instrumentfamiljer som tävlade om att bäst likna den mänskliga sångrösten demonstrerades”

främst för symboliken i utsmyckningen av Compenius-orgeln från 1610 i slottskyrkan i Fredriksborg, Danmark, som har koppling både till ett kungligt bröllop och till staden Wolfenbüttel där Praetorius verkade.

I det tredje föredraget behandlade Hanna Lindahl, kyrkomusiker och författare, koralen i kyrkorna från Luther till den Haeffnerska koralboken. Först efter reformationen fick församlingen sjunga med i kyrkan och under ett par århundraden gjordes flera försök att skapa psalm- och koralböcker gemensamma för hela riket.

Under 1700-talet hade dock så många lokala varianter av den då gällande koralboken utvecklats genom organisternas avskrifter med egna tillägg och förändringar, att en genomgripande revision blev nödvändig. Organisten och akademiledamoten J.C.F. Haeffner blev redaktör för den nya koralbok som gavs ut 1821 med

Michael Praetorius (1571–1621), tysk organist och tonsättare.

incitamenten att främja den fyrstämmiga sången och underlätta orgelackompanjemanget.

Där fanns ingen avsiktlig vilja att utrota lokala varianter av koralmelodierna, men effekten blev ändå sådan. Den Haeffnerska koralboken fick positiv mottagande och samtidigt började orglar byggas till alla kyrkor och kyrkomusikerutbildning startades.

Hela detta program var utan kostnad tillgängligt för alla de drygt 40 personer som anmält sig. Årsmötet, som avslutade dagen, var däremot endast avsett för Svenska Schütz-sällskapets medlemmar.

Ann-Cristine Lundquist,
sekreterare i Svenska Schütz-sällskapet

Sveriges Körförbund utlyser körstipendium

För att stärka körsången i Sverige och stödja nyskapande initiativ har Sveriges Körförbund instiftat ett nytt stipendium. Förbundet kommer att dela ut två delstipendier om 25 000 kronor vardera. Stipendiet ska användas till arrangemang som ökar tillgängligheten av körsång inom till exempel integration, folkbildning och folkhälsa. Det kan sökas utifrån två kategorier: digitalt nyskapande för kör och/eller samarbete mellan kör(er) och kompositör/författare/regissör.

Ansökan är öppen fram till 1 juni för medlemskör i Sveriges Körförbund och stipendierna utses av förbundets styrelse ett par veckor senare.

Firar jubileum med damkörsfestival

Den akademiska damkören Linnea fyller 25 år nästa år och planerar att fira med en damkörsfestival i sin hemstad Linköping. Det blir konserter, workshops, galamiddag med mera under festivalen som pågår 26–29 maj 2022. Intresseanmälningar tas emot fram till sista juni.

Kortfilm om målbrottsskören

Stockholms Gosskör består av cirka 140 pojkar och män i åldrarna 8–40 år. Bland annat finns en målbrottsskör för killar i skedet mellan gosskör och manskör. Där sjunger ett 20-tal countertenorer, tenorer och basar. Denna målbrottsskör intresserade dokumentärfilmarna Ina Holmqvist och Martina Carlstedt, som gjort en film där sång och intervjuer blandas.

– Det gör mig varm i hjärtat att något så viktigt som pojkars tonårsröster har fått en egen film. Den skildrar sökandet av identitet, menar Karin Skogberg Ankarmo, konstnärlig ledare för Stockholms gosskör.

– Det står bortom allt tvivel att filmen lyckas fånga det innersta av tonårsskillarnas känslor och funderingar på ett träffsäkert och nyanserat sätt.

Filmen Målbrottsskören premiärvisades på Tempo dokumentärfestival i mars, där den var nominerad i kortfilmsklassen.

Filmen vann inget pris, men den kommer att visas på SVT senare under våren eller sommaren.

Fler roliga missuppfattningar

Körjournalen har i de senaste numren efterlyst missuppfattningar om psalmer. Nu har det även kommit in missuppfattningar om andra kyrkliga ord än de som sjungs i psalmer. Läs och njut och skicka gärna in fler till kj@sjungikyrkan.nu eller Körjournalen, Citronvägen 69, 741 31 Knivsta.

När jag var tonåring satte kontraktets kyrkokörer upp den Salvadoranska folkmässan på torget i Karlskrona. En av sopranerna hade med sig sin yngsta dotter, ca 4 år gammal. Efter Kyrie frågade hon sin mamma varför Gud var så arg. I hennes öron sjöng vi "Förbannad är Gud, förbannad är Gud över folket sitt folk, förbannad är Gud."

Originalet lyder: "Förbarma dig, Gud, förbarma dig, Gud, över folket, ditt folk, förbarma dig, Gud." Vi som bor i sydöst är inte kända för att slösa med bokstaven "r" precis ...

Emilie Gustafsson

Kom igång med Ekerö körvecka

Ekerö körvecka startade 2010. Årets upplaga är tänkt att bli en specialvariant med inriktning på att komma igång med rösten och kroppen efter en lång körpaus. Körveckan kommer att innehålla tre spår: Anti-Aging för rösten med Susanne Carlström och Petra Valman, scenisk kör med Anci Hjulström samt körsång med körveckans primus motor Kerstin Baldwin Sterner. I körsångsspåret kommer bland annat några satser ur Händels Messias att sjungas.

Veckan äger rum i Ekebyhovskyrkan på Ekerö och förkortas i år till fyra dagar, 2–5 augusti. Förhoppningen är att kunna avsluta med ett framträdande i Ekerö centrum. Anmälan är öppen 15 maj–15 juni.

En gång, för mer än 60 år sen, kom jag hem från söndagsskolan och berättade att vi pratat om stickälska (spetälska) i söndagsskolan. Min yngre bror som nyss fått vaccination la sig i samtalet och sa: "Hon heter inte Stick-Elsa, hon heter syster Maj!"

Så det blev dubbelt tokigt, men ganska kul.

Anita Tegnemo

Min egen alerta flicka sa en gång efter 1:a adventsgudstjänsten: "Varför ska dom strö Palme på stigen?"

Anders Falkstedt

Uppsala stifts kyrkosångsförbund

Hösten 2021: Koristkurs, kördag för vuxna samt ungdomskörhelg
Info: Ylva Dahlin
 ylva.dahlin58@gmail.com
 sjungikyrkan.nu – Delförbund

Linköpings stifts kyrkosångsförbund

Augusti Barn och Sång Fortbildningsdagar i Vadstena
14 nov Psalm-sing-a-long och körfest i Domkyrkan. Avtackning av stiftsmusiker Karin Wall-Källming
Info: Stiftsmusiker Karin Wall-Källming, karin.wallkallming@svenskakyrkan.se
 linkoping.sjungikyrkan.nu

Skara stifts kyrkosångsförbund

23 okt Ungdomskördag i Skara domkyrka
13–14 nov Musikläger för barn och ungdomar på Flämslätt stifts- och kursgård, anordnas tillsammans med Svenska kyrkans unga
Info: Gunilla Jacobsson
 Gunilla.Jacobsson@slu.se
 skara.sjungikyrkan.nu,
 facebook.com/
 SkaraStiftsKyrkosangsforbund

Sjuhäradsbygdens kyrkosångsförbund

Info: Peter Bengtsson,
 peter.bengtsson@svenskakyrkan.se
 sjungikyrkan-7h.nu

Strängnäs stifts kyrkosångsförbund

Info: Magdalena Öhrling, magdalena.ohrling@svenskakyrkan.se
 sjungikyrkan.nu – Delförbund

Västerås stifts kyrkosångsförbund

23–25 aug Kyrkomusikerdagar, Stiftsgården i Rättvik, stiftets kyrkomusiker
Info Ung kyrkomusik: Anna Kjellin, anna.kjellin@svenskakyrkan.se
 Övrigt: Ulrika Jonsson, ulrika.jonsson@svenskakyrkan.se,
 anmälan www.sensus.se/vasterasstift
 vasteras.sjungikyrkan.nu

Växjö stifts kyrkosångsförbund

Info: Inga-Lill Gustafsson,
 inga-lill.gustafsson@svenskakyrkan.se
 vxjo.sjungikyrkan.nu
 facebook.com/vaxjoks

Kyrkosångsförbundet i Lunds stift

29 maj Digitalt årsmöte
25 sep Röstcoachdag
14 nov Stiftshögtid
Info: Irene Jönsson,
 irenejonsson@gmail.com
 lund.sjungikyrkan.nu

Hallands kyrkosångsförbund

19–21 maj 2023 Vuxenkörfest i Halmstad
Info: Birgitta Eliasson,
 birgitta.eliasson@svenskakyrkan.se
 halland.sjungikyrkan.nu

Göteborgs stifts norra kyrkosångsförbund

Info: Gun-Britt Marcusson,
 gunbrittmarcusson@hotmail.com
 goteborgnorra.sjungikyrkan.nu

Karlstads stifts kyrkosångsförbund

Info: Marianne Gustavsson,
 tanthedwig@hotmail.com
 sjungikyrkan.nu – Delförbund

Västernorrlands kyrkosångsförbund

Juni Barnkörläger
Våren 2022 Projekt Haydns Skapelsen
Info: Anna Larsson,
 Anna.l.larsson@svenskakyrkan.se
 sjungikyrkan.nu – Delförbund

Kyrkosångsförbundet Jämtland/Härjedalen

Info: Ingrid Löfgren,
 ingrid.lofgren@svenskakyrkan.se
 sjungikyrkan.nu – Delförbund

Luleå stifts södra kyrkosångsförbund

24–25 sep Barnkörläger i Munkviken
Info: Ewa Miller,
 ewa.maria.miller@gmail.com
 luleasodra.sjungikyrkan.nu

Luleå stifts norra kyrkosångsförbund

2–3 okt Kyrkosångshögtid och årsmöte
Info: ordf Siv Larsson,
 sivlarsson66@gmail.com
 facebook.com/sjungmedlunk

Gotlands Körförbund

Info: Annabritta von Schulman,
 annabritta@vonschulman.se
 gotlandskorforbund.se

Stockholms stifts kyrkosångsförbund

Info: Maria Bergström,
 Evamariabergstrom@outlook.com
 stockholm.sjungikyrkan.nu
 facebook.com – Stockholms stifts kyrkosångsförbund

Svenska kyrkans gosskörsförening

Info: Margareta Raab,
 styrelsen@gosskor.se
 gosskor.se
 facebook.com/
 svenskakyrkansgosskorforening

Laurentius Petri Sällskapet för svenskt gudstjänstliv

1–2 okt Gregorianskt dygn i Vadstena
Info: Mattias Lindström,
 mattias@lindstrom.be
 sjungikyrkan.nu – Delförbund

Svenska Schützsällskapet

Info: Ann-Cristine Lundquist,
 anncristine.lundquist@gmail.com
 svenskaschuetz.se

Psalto – Kristna Dansgemenskapen i Skandinavien

Info: Carina Holm,
 caholm@hotmail.com
 psalto.se

Kyrkosångens Vänner i Göteborgs stift

Info: barbro.wiskari@svenskakyrkan.se
 sjungikyrkan.nu – Delförbund

Med reservation för att den rådande situationen kan leda till fler inställda evenemang.

Annonsera i Kyrkokörjournalen – ola.tallbom@display-umea.se – 090-711 512

Sveriges Kyrkosångsförbund
www.sjungikyrkan.nu
www.facebook.com/SverigesKyrkosangsforbund

Redaktör och projektledare
 Marita Sköldberg, 070-212 21 66
marita@sjungikyrkan.nu

Förbundskamrer
 Sofia Lindström, 072-727 12 12
sofia@sjungikyrkan.nu

Nationell körpedagog
 Lovisa Kronstrand Alinder, 070-952 41 21
lovisa@sjungikyrkan.nu

Förbundsordförande
 Biskop Åsa Nyström
luleastift.biskopen@svenskakyrkan.se

Styrelseordförande
 Peter Lundborg, 070-644 68 87
peter.lundborg@svenskakyrkan.se

Bankgironummer
 880-0617

Swish
 123 084 5222

Organisationsnummer
 873201-0569

Del 1:
9 okt 2021

Tema:
tacksamhet

Sjung i kyrkan
UNGDOMSKÖRFEST 2021-2022

Sjung in en ny sång och föreslå repertoar

Årets del av körfesten sker på hemmaplan. Ni får en nyskriven sång att spela in och jobbar med att ta fram repertoar inför nästa år i Jönköping. En obligatorisk digital körledarträff 9 september ingår.

Anmälan i augusti.
 Kostnad per kör 2021: 500 kronor
 (Det går bra att vara med bara ett av åren.)

Info och anmälan på sensus.se/korfest

16-17 oktober
 Möjlighet finns att komma fredag kväll

Sjung i kyrkan

BARNKÖRFEST 2021 LINKÖPING

Information och anmälan:
www.sensus.se/korfest

Samtala om sjungande barn

Sveriges Kyrkosångsförbund har startat ett särskilt arbete om sjungande barn. Tillsammans med Sensus bjuder vi in till "digitalt personalrum" om sång, barn och församling. Nästa tillfälle är **25 maj kl 10**. Tre träffar är planerade till i höst: **16 sep, 21 okt och 18 nov**. Länk till anmälan finns på sjungikyrkan.nu.

Nominera till barnkörstipendiet

Känner du till någon barnkör(ledare) som du tycker borde få särskild uppmärksamhet? Tipsa i så fall styrelsen i ditt delförbund av Sveriges Kyrkosångsförbund. Sveriges Kyrkosångsförbund delar tillsammans med Svenska Kyrkans Unga ut ett stipendium som vartannat år går till en barnkör och en barnkörledare. Sista dag för styrelserna att lämna sina förslag till stipendiekommittén är den **16 juli**.

Uruppföranden i ny Youtube-kanal

Inom kort lanseras Sveriges Kyrkosångsförbunds Youtube-kanal. Premiärvisningarna blir uruppföranden av vinnarna i Sveriges Kyrkosångsförbunds tonsättartävling 2019. Ensembler från Umeå stads kyrka spelar in de tre styckena. Lansering ska ske före midsommar. För senaste nytt om detta, se sjungikyrkan.nu.

Dags för nystart

I höst hoppas vi att vi kan sjunga mer som vanligt igen! Som en hjälp inbjuder Kyrkosångsförbundet den 8 juni till en digital inspirationsförmiddag kl 9:30-12 om nystart av körverksamheten. Kyrkomusikerna Hanna Sandman, Joakim Olsson Kruse och Edward Eklöf delar med sig av erfarenheter och inspiration.

Detta är andra delen i en serie digitala träffar om hållbara körledare. De arrangeras i samarbete med Sensus studieförbund.

Dirigent- och körledarkurser i Malmö

Körförbunden som står bakom de årliga dirigent- och körledarkurserna i Malmö hoppas att årets kurser ska kunna genomföras **9-15 augusti**. Följande kurser planeras: dirigering elementär och fortsättning, Master Class, barnkörledning och Anti Aging för rösten. I kalendarier på sjungikyrkan.nu finns länk till anmälan. Sista dag för anmälan är 31 maj (för Master Class har sista datum passerats).

Kören som växtplats-kurs – ny omgång

Vårens digitala kurs Kören som växtplats, som Sveriges Kyrkosångsförbund är medarrangör i, blev en succé med omkring 400 deltagare. I höst kommer kursen tillbaka, med ungefär samma upplägg och innehåll. Det blir fyra kurstillfällen under perioden september-november med hemuppgifter däremellan. Startdatum är **7 september**. Se korensomvaxtplats.se. Anmälan har öppnat.

POSTTIDNING B

BEGRÄNSAD EFTERSÄNDNING

Vid definitiv eftersändning återsänds försändelsen med nya adressen på framsidan (ej adressidan) till KörJournalen, Gryningsvägen 63, 743 32 Storvreta

CANTORUM
VI PLUS 15.900:-

CHORUM S40 57.000:-

Paket med 27 tasters
pedal + stativ
39.900:-

CANTORUM DUO 24.500:-

OBS! Du kan även hyra den för 1.500:-/månad!
Kolla jerkerantoni.se

CLASSICO GRAND
31.900:-

OUVERTURE 264.000:-

CHORUM S80
82.000:-

SONUS 60
126.000:-

Jerker Antoni Konsult representerar den italienska tillverkaren Viscount. Ring mig när som helst på tel 0734-211 888. www.jerkerantoni.se MVH Jerker

ANTONI